

ת"פ 61109/03/21 - רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע נגד עולא מרעי

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 61109-03-21 רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע נ' מרעי
תיק חיצוני:

בפני כב' סגן נשיא, השופט ניר מישורי לב טוב
מאשימה רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע
נגד
נאשמים עולא מרעי

החלטה

בפני בקשת הנאשם להורות על ביטול כתב האישום נגדו לפי סעיף 149(8) וסעיף 57א לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב 1982 (להלן: "החסד"פ").

רקע:

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום ביום 29.3.21 המייחס לו ביצוע של עבירות ציד חיות בר מוגנת ללא רישיון ציד או היתר, איסור החזקת חיות בר מוגנת, איסור ציד בשיטות אסורות (שיטות כלב), ניסיון לסחר בחיות בר מוגנת לפי החוק להגנת חיות הבר, תשט"ו - 1955 (להלן: "החוק להגנת חיות הבר"), איסור ציד בלילה לפי התקנות להגנת חיות הבר, תשל"ו-1976 (להלן: "התקנות להגנת חיות הבר"), איסור סחר בערך טבע מוגן לפי החוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998 (להלן: "החוק לגנים לאומיים"), איסור החזקת ערך טבע מוגן לפי החוק לגנים לאומיים ותקנות הגנים לאומיים, שמורות הטבע ואתרי הלאום (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים), תשמ"ד-1983.

מועדי ביצוע העבירות המיוחסות הן בשנים 2015-2018.

טענות הצדדים:

2. ב"כ הנאשם ביקש להורות על ביטול כתב האישום לאור התיישנות העבירות בהתאם לסעיף 149(8) לחסד"פ ושיהוי ניכר בהגשת כתב אישום בהתאם לסעיף 57א לחסד"פ. ב"כ הנאשם מפנה בתגובתו להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.1202 - "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (להלן: "הנחיית היועמ"ש"). ההנחיה

מתייחסת לכל רשויות האכיפה ללא יוצא מן הכלל וקובעת כי בעבירת עוון שדינה עד עשר שנות מאסר יש להגיש כתב אישום בתוך 18 חודשים ממועד קליטת התיק ביחידת התביעה ועד למועד קבלת החלטה סופית בדבר העמדה לדין. לדבריו פעולת החקירה האחרונה נערכה בשנת 2016, בשנת 2018 הנאשם נעצר ונחקר ביחס לעבירות אחרות וכתב האישום הוגש לראשונה בחלוף למעלה מ-6 שנים, במרץ 2021.

3. מנגד, ב"כ המאשימה מבקש לדחות את הבקשה בטענה כי בוצעה "חקירה על פי חיקוק" הקוטעת את מרוץ ההתיישנות. מדובר בתיק שהכנתו דרשו זמן רב ושיתוף פעולה בין גורמי אכיפה שונים (שיתוף פעולה בין המאשימה למשטרת ישראל ולפרקליטות מחוז צפון (פלילי)). לבסוף, משגובש כלל החומר שנאסף כלפי מספר רב של חשודים, ובראשם הנאשם, בוצעה פעולת חקירה אקטיבית ראשונה ביום 22.1.18 עת ביצע צווי חיפוש והמעצר עקב המידע שנאסף. עוד נטען כי היום בו התיק הועבר לתובע מטעם המאשימה הינו ביום 25.12.19, ועד ליום 29.3.21, מועד הגשת כתב האישום חלפו כ-15 חודשים. לכן, כתב האישום הוגש בהתאם להנחיית היועמ"ש. בנוסף, בוצעו לאורך חיי התיק מספר השלמות חקירה משמעותיות העוצרות את פרקי הזמן בהנחיה ויש להחסיר 8 חודשים בהם התיק היה בהשלמות חקירה.

להלן רצף הזמנים שהוצג ע"י ב"כ המאשימה:

4. ביום 13.4.16 נערך חיפוש בביתו של הנאשם ובין יתר הפריטים נתפס טלפון נייד השייך לנאשם. בהקשר לתיק חקירה זה הוחלט לסגור כנגדו את התיק. בעניין הטלפון הנייד אשר נתפס ובהתאם לצו מיום 19.5.16, ביום 9.6.16 נפרק הטלפון באמצעות משטרת ישראל. המאשימה טוענת כי בטלפון הנייד נתפס חומר בהיקף עצום והוחלט לשתף את משטרת ישראל, ימ"ר צפון במידע. בהמשך לאחר ביצוע חלק מפעולות החקירה הועבר המשך ניהול התיק לידי פרקליטות מחוז צפון (פלילי).

ביום 22.1.18 בוצעו צווי חיפוש ומעצר, פעולת חקירה ראשונה מטעם ימ"ר צפון. ביום 12.2.18 נערכה חקירתו הראשונה של הנאשם באזהרה. עוד מצינת המאשימה כי חקירתו האחרונה של הנאשם נגבתה ביום 22.3.18. וכי העדות האחרונה שנגבתה בתיק החקירה נערכה ביום 6.12.18.

עוד מיום 1.4.19 החלו התכתבויות ורישומים פנימיים בין המאשימה לתובע בפרקליטות מחוז צפון (פלילי) (להלן: "פמ"צ). ביום 11.7.19 תיק החקירה הועבר לפמ"צ ובמקביל נשלח לנאשם מכתב יידוע אודות העברת תיק החקירה מידי ימ"ר צפון. ביום 15.9.19 ביקש תובע מטעם פמ"צ שיופקו עבור תיק החקירה מחקרי תקשורת הנוגעים לטלפון ביחס לטווח תאריכים של שלושה עשר חודשים. מחקרי התקשורת שהופקו הועברו לעיון חוקרי המאשימה להתייעצות.

ביום 25.12.19 הועבר התיק לראשונה לטיפול תובע מטעם המאשימה. ממועד זה בוצעו שתי השלמות חקירה אשר לטענת ב"כ המאשימה עוצרות את הזמנים לפי ההנחיה:

בקשה ראשונה הוגשה ביום 23.1.20 לקבלת חוות דעת מומחה בעניין מדיה שנמצאה על גבי הטלפון הנייד. ביום

18.6.20 הובהר מטעם משטרת ישראל כי לא ניתן לערוך חוות דעת מומחה שכזאת והמסמך מועבר כ"דו"ח פעולה".

בקשה שניה מיום 1.7.20 להשלמה נוספת בה גורם מקצועי אחר יערוך חוות דעת בנושא, השלמה זו בוצעה והועברה לתיק החקירה ביום 20.10.20.

דין והכרעה

5. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות וכי אין מקום להורות על ביטול כתב האישום.

טענת התיישנות:

6. סעיף 149(8) לחסד"פ קובע: "לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות ובהן- (8) התיישנות".

7. סעיף 9 לחסד"פ קובע כדלקמן:

"באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה - (3) **בעוון - חמש שנים**".

(ג) (1) בעבירה מסוג פשע או עוון, אשר בתוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) **נערכה לגביה חקירה על פי חיקוק, יתחיל מניין התקופות האמורות ביום ההליך האחרון בחקירה**, ובלבד שלא תוארך בשל כך תקופת ההתיישנות מעבר לאמור בסעיף קטן (א) בתקופה העולה על המפורט להלן, לפי העניין (בסעיף זה - התקופה הנוספת): (ג) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' - שנתיים".

(ההדגשות אינן במקור)

עינינו רואות כי מרוץ תקופת ההתיישנות מתחיל ביום ביצוע העבירה והוא נמשך עד לסיום התקופה כאמור בסעיף 9 לעיל, כאשר קיימים שלושה אירועים, אשר מתרחשים בתוך תקופת ההתיישנות, נקטע מרוץ ההתיישנות ומתחיל מחדש בתום אותו אירוע ("אירוע מנתק"), ועל אירועים אלה נמנה האירוע של חקירה על פי חיקוק.

לענין הביטוי "חקירה" והקשרו הלשוני, ציין כב' השופט יעקב קדמי בספרו, סדר הדין בפלילים, מהדורה מעודכנת, תשס"ג - 2003, חלק שני עמ' 964 כי:

"חקירה על פי חיקוק בהקשר זה, יכול ותהיה חקירה על-ידי המשטרה ויכול ותהיה על-ידי כל

אדם או גוף המוסמכים על-פי חיקוק לערוך חקירה באותה עבירה; ובלבד שהמדובר בחקירה המיועדת להכין את התביעה הפלילית בקשר לאותה עבירה. . . . הליך של חקירה חייב להיות 'הליך רשמי' מהותי וענייני, להבדיל מ'בירורים מוקדמים' או מ'איסוף מידע' גרידא, שאין בהם משום עשיית פעולת חקירה ממשית."

(לעניין זה ראה גם ע"פ 211/79 גזית ושחם חב' לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(1), 716; וכן ע"פ 309/78 פרנסואה ברמי נ' מדינת ישראל, פ"ד לג(1), 576).

לעניין מניין תקופת ההתיישנות ציין כב' השופט יעקב קדמי בספרו (שם בעמ' 963) כי:

"מרוץ תקופת ההתיישנות מתחיל ביום ביצוע העבירה והוא נמשך עד לסיום התקופה; אלא אם כן - לגבי עוון או פשע - הוא נפסק בשל התרחשותו של 'אירוע מנתק'. הופסק המרוץ על-ידי 'אירוע מנתק', הריהו מתחיל מחדש - לאמור מתחילתו - והוא נמשך עד שתחלוף תקופת ההתיישנות ממועד האירוע המנתק..."

במקרה דנן, העבירות המיוחסות לנאשם בוצעו לכאורה על ידו החל ביום 20.8.15 כאשר כתב האישום הוגש ביום 29.3.21. אף כי בין שני המועדים חלפו יותר מחמש שנים, אין לומר שהעבירות התיישנו. עולה מתגובת המאשימה אשר לא נסתרה בראיות הנאשם במסגרת הבקשה כי קיים קשר הדוק בין פעולות החקירה שבוצעו בשנת 2018 לכתב האישום והן מהוות אירוע מנתק. כך שבין מועד זה ובין מועד הגשת כתב האישום לא חלפו חמש שנים ולכן העבירות במקרה זה לא התיישנו.

התנהלות גורמי האכיפה:

8. סעיף 57א(א) לחסד"פ מסדיר את פרקי הזמן לביצוע חקירה או להעמדה לדין באמצעות נהלי ראש אגף החקירות במשטרה (להלן: "נוהל אח"מ") והנחיות היועמ"ש וקובע כי:

"(א) משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו

בנהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות

היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; לא יוגש כתב אישום אם חלפו

התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור, אלא בהסכמת היועץ

המשפטי לממשלה."

(ההדגשות אינן במקור)

סעיף זה הוסף לחסד"פ במסגרת תיקון מס' 87 שנכנס לתוקף ביום 10.10.19

(מדובר בתיקון שפורסם ביום 10.1.19 ואשר נקבע בו כי "תחילתו תשעה חודשים

מאותו יום" - ר' סעיף 8 לתיקון).

משך זמן ניהול החקירה:

ההנחיה הרלבנטית לענייננו - **נוהל אח"מ מס' 300.05.166 "הגבלת משך החקירה נגד חשוד"** הקובע את התקופות המרביות לחקירות המשטרה ועד להעברת התיק לתביעה להחלטה. סעיף 2(ב)(2) לנוהל הקובע: **"בעבירה מסוג עוון יש לסיים את החקירה בעניין החשוד בהקדם ולא יאוחר מתום שנתיים מיום חקירתו הראשונה באזהרה"**. נוהל אח"מ מאפשר הארכה של משך החקירה בשנה נוספת בכפוף לאישור בכתב של קצין בדרגת סגן ניצב ובתפקיד מסוים המנוי בנוהל (סעיף 2(ג)(1)(ב)). סעיף 3 לנוהל קובע: תקופות אשר לא יבואו במניין משך החקירה **"פרק הזמן שממועד הוראה להשלמת חקירה ועד להעברת חומר החקירה בחזרה לתובע לאחר השלמת חקירה, ובלבד שלא יעלה על 6 חודשים"**.

מעיון בתגובת ב"כ המאשימה עולה כי ביום 12.2.2018 נגבתה חקירתו הראשונה של הנאשם באזהרה ביחס לתיק החקירה ותוכנה נגע ישירות למעורבותו של הנאשם. עוד עולה כי ביום 25.12.19 הועבר התיק לראשונה לעיון התביעה. בנוסף מציין ב"כ המאשימה כי בוצעו שתי השלמות חקירה: ביום 23.1.20 התקבלה בקשה לעריכת חוות דעת מומחה עד ליום 18.6.20 (חמישה חודשים), וביום 1.7.20 התבקשה עריכת דו"ח פעולה וזו בוצעה עד ליום 20.10.20 (שלושה חודשים). מדובר בשתי תקופות של השלמות חקירה אשר כל אחת מהן עומדת בנוהל ואינה באה במניין משך החקירה. לחילופין וגם באם נצבור תקופות השלמת החקירה זו לזו וביחד לתקופת החקירה הראשונית הרי שלאור חומרת העבירות המיוחסות לנאשם והאינטרס הציבורי הרחב והקושי בקבלת חוות דעת פורנזיות בטווחי זמן קצרים, מצאתי לדחות את טענת המבקש באשר אין בחלוף חודשים בודדים מעבר לאמור בנוהל כדי להוות במקרה שבפניי פגיעה קשה וחמורה בנאשם ובהגנתו ואין מקום להורות על ביטול כתב האישום מהטעם לעיל.

התנהלות המאשימה עד למועד הגשת כתב האישום:

הנחית היועמ"ש מס' 4.1202 - **"משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום"**, פורסמה בחודש אוגוסט 2010, נכנסה לתוקף שנה לאחר מכן ו"נועדה לסייע במידת האפשר בקיצור הזמן הנדרש להכנת כתבי אישום בפרקליטות המדינה ובמשטרה..." (ר' סעיף 1 להנחיה).

בסעיף 4(א)(2)(ב) להנחיה קובע:

"(2) ככלל, התביעה תגבש את החלטתה הסופית בעניין תיק חקירה מסוים לא יאוחר מפרקי זמן אלו:

... (ב) בעבירות מסוג עוון יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 12 חודשים.

...

מניין התקופות המצוינות לעיל יחל ביום מועד קליטת התיק ביחידות התביעה ועד למועד קבלת ההחלטה הסופית בדבר העמדה לדין או סגירת תיק, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982".

בחודש מרץ 2020 עודכנה ההנחיה באופן שפרק הזמן להגשת כתב אישום בעבירות מסוג עוון הוארך ל- 18 חודשים (להלן: "ההנחיה החדשה").

סעיף 4(ג)(1) להנחיה קובע:

עילות שבהתקיימן יעצר מניין פרקי הזמן הקצובים לטיפול בתיק-

"השלמת חקירה :

על מנת לוודא שהשלמת החקירה מטופלת ביעילות הוצא נוהל משנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)- "נוהל מעקב אחר תיקים המצויים בהשלמות חקירה". על פרקליט לערוך מעקב ובקרה אחר תיקים המצויים בהשלמות חקירה בהתאם לנוהל זה".

הגדרת השלמת חקירה בנוהל- "פרק הזמן שממועד הוראה להשלמת חקירה ועד להעברת חומר החקירה בחזרה לתובע לאחר השלמת חקירה אינו מובא במניין משך חקירה, אלא אם עלה על 6 חודשים אז מובאת תקופה זו במניין משך חקירה."

ההנחיה החדשה חלה על תיקים בהם הסתיימה החקירה והיו בטיפול רשויות התביעה טרם כניסת ההנחיה החדשה לתוקף. לפיכך, הנחיה המתייחסת לפרקי זמן של 12 חודשים איננה רלוונטית בענייננו ובחינת משך הטיפול של רשויות התביעה תיעשה רק על פי ההנחיה החדשה.

בענייננו, ב"כ הנאשם טען כי כתב האישום הוגש בשיהוי ניכר. לטענתו, פעולת החקירה האחרונה התקיימה בשנת 2016, מאחר שעברו כ-6 שנים הדבר עשוי לגרום לפגיעה של ממש בהעדר זיכרון ואבדן ראייתו.

לאחר עיון בטענות הצדדים מצאתי כי אין בידי לקבל טענת השיהוי התביעתי בתיק.

ההנחיה קובעת פרק זמן של 18 חודשים הנמנה ממועד קליטת התיק ביחידה (סעיף 4(א)(2) להנחיה). ב"כ המאשימה טען כי עסקינן בתיק חקירה שעריכתו וההכנות למימושו דרשו זמן רב ושיתוף פעולה בין גורמי אכיפה שונים. לכן החקירה האקטיבית הראשונה בתיק התקיימה ביום 12.2.18.

במקרה שבפניי, רק ביום 25.12.19 הועבר התיק לראשונה לטיפול תובע מטעם המאשימה. ממועד העברת התיק לב"כ המאשימה בוצעו שתי השלמות חקירה, האחת נמשכה כחמישה חודשים והשנייה נמשכה כשלושה חודשים. כפי שכבר קבעתי לעיל תקופה זו אינה מובאת במניין משך הטיפול התביעתי ולכן עולה כי תקופה הטיפול התביעתי התקיימה בהתאם לסד הזמנים הקבוע בהנחיה.

למעלה מן הצורך אציין בהתאם לפסיקה הנוהגת הרי שבמקרים בהם תהינה נסיבות של שיהוי כבד, אשר גרם נזק ממשי ומהותי ליכולתו של נאשם להתגונן, יכול ותביא התנהלות תביעתית זו לביטול כתב האישום הרי ש- "**אין להפוך את ההגנה מן הצדק למכשיר לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ויש להקפיד על כך שתיוותר מכשיר להגשמת עקרונות של הגינות וצדק**" (ע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל (12.5.09), פסקה 36).

9. נוכח כל האמור, דין הבקשה להידחות.

המזכירות תעביר ההחלטה לעיון הצדדים.

ניתנה היום, י"ג תמוז תשפ"ב, 12 יולי 2022, בהעדר הצדדים.

חתימה